



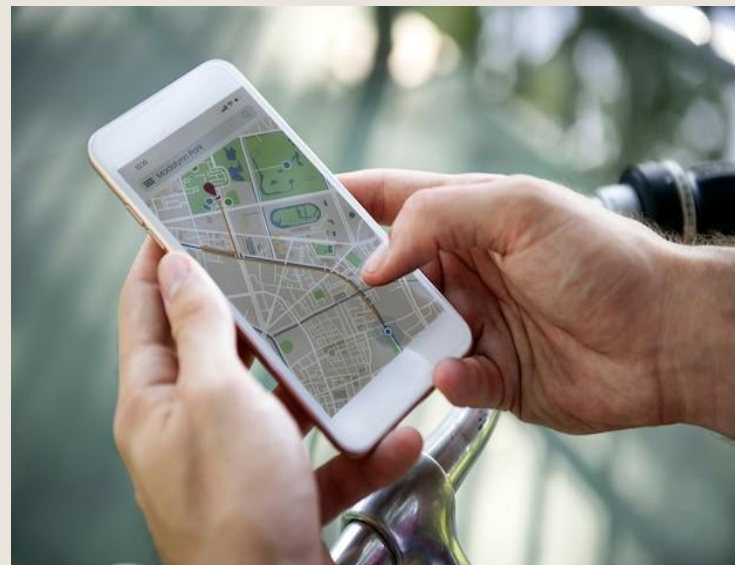
**Χαρτογραφώντας νέους ορίζοντες:
ο ρόλος των βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη του
γεω-πληροφοριακού γραμματισμού και
της ενίσχυσης των γεω-δεξιοτήτων των χρηστών**

Ιφιγένεια Βαρδακώστα, PhD
Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης
Χαροκοπείου Πανεπιστημίου
ifigenia@hua.gr



Σκοπός Παρουσίασης

Η ευαισθητοποίηση των βιβλιοθηκονόμων ώστε να εμπλακούν σε προγράμματα εκπαίδευσης χρηστών με στόχο την ανάπτυξη των γεω-πληροφοριακών δεξιοτήτων του κοινού που εξυπηρετούν





Περιεχόμενα

- Γεω-Πληροφοριακός Γραμματισμός (ΓΠΓ)
- Βιβλιοθήκες και ΓΠΓ
- Μελέτες περίπτωσης και καλές πρακτικές
- Δεξιότητες Βιβλιοθηκονόμων Χαρτών/GIS
- Συμπεράσματα



Γεω-Πληροφοριακός Γραμματισμός (ΓΠΓ) (1/3)

Γεω-Γραμματισμός ή Γεωγραμματισμός
(Geo-Literacy ή Geoliteracy)

(National Geographic Society, 2023)

Γεωγραφικός Γραμματισμός
(Geographic Literacy)

(Appel, 2020)

Γεωχωρικός Γραμματισμός
(Geospatial Literacy)

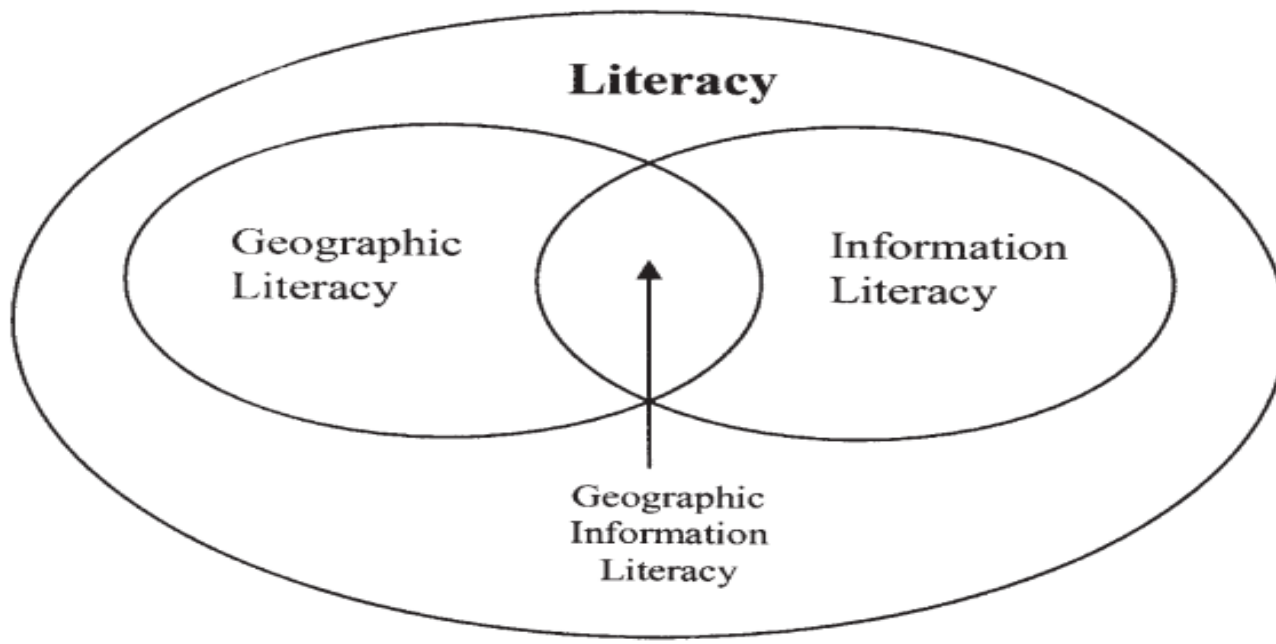
(Moorman, 2019, σ.10)

Χωρικός Γραμματισμός
(Spatial Literacy)

(Goodchild, 2006)

Γεω-Πληροφοριακός Γραμματισμός (ΓΠΓ) (2/3)

«Η ΓΠΠ μοιράζεται μερικούς γενικούς και ειδικούς στόχους με την Πληροφοριακή Παιδεία (στρατηγικές αναζήτησης πληροφοριών, κριτική αξιολόγηση πηγών), αλλά έχει και ορισμένες ειδικές προκλήσεις (αναζήτηση χαρτών και γεωγραφικών δεδομένων, αξιολόγηση της «ακρίβειας», και των χαρακτηριστικών χωρικών δεδομένων και αναπαραστάσεων)»



(Krygier & Peoples στο Miller, Keller & Yore, 2005)



Γεω-Πληροφοριακός Γραμματισμός (ΓΠΓ) (3/3)

Δεξιότητες Γεωχωρικού Γραμματισμού

αποτελεσματική ανάγνωση και δημιουργία χαρτών, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης της πηγής, και της χρήσης των δεδομένων που παρουσιάζονται

συλλογή και οπτικοποίηση δεδομένων που είναι σχετικά, και με νόημα για τον άνθρωπο

προσδιορισμός του ρόλου του χώρου και του τόπου σε μια ιστορία, συμπεριλαμβανομένου του πλαισίου, και του περιεχομένου αυτής της ιστορίας

(Slayton & Benner, 2020)



Βιβλιοθήκες και ΓΠΓ

❑ Οι Γεωγραφικές Βιβλιοθήκες μπορεί να περιλαμβάνουν ένα εύρος υλικού: χάρτες και άτλαντες (χειρόγραφους, έντυπους και ψηφιακούς), αεροφωτογραφίες, διαγράμματα, γεωχωρικά δεδομένα, χαρτογραφικό πληροφοριακό υλικό, βάσεις δεδομένων, βιβλία, περιοδικά, εικόνες, υδρόγειες σφαίρες, ορθοφωτογραφίες, κ.λπ. (Vardakosta, 2022)

❑ Η γεωγραφική πληροφορία αφορά την κάλυψη γεωγραφικών πληροφοριακών αναγκών χρηστών και από άλλες επιστήμες όπως π.χ. της ιστορίας (Romund, 2019)

❑ Στο πλαίσιο του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος τα GIS αποτελούν ένα μοναδικό εκπαιδευτικό εργαλείο, καθώς οπτικοποιούν την πληροφορία, αλλά η χρήση τους δεν εμπεριέχει κάποιο μαθησιακό στοιχείο (Ulengov & Gabdrakhmanov, 2017)

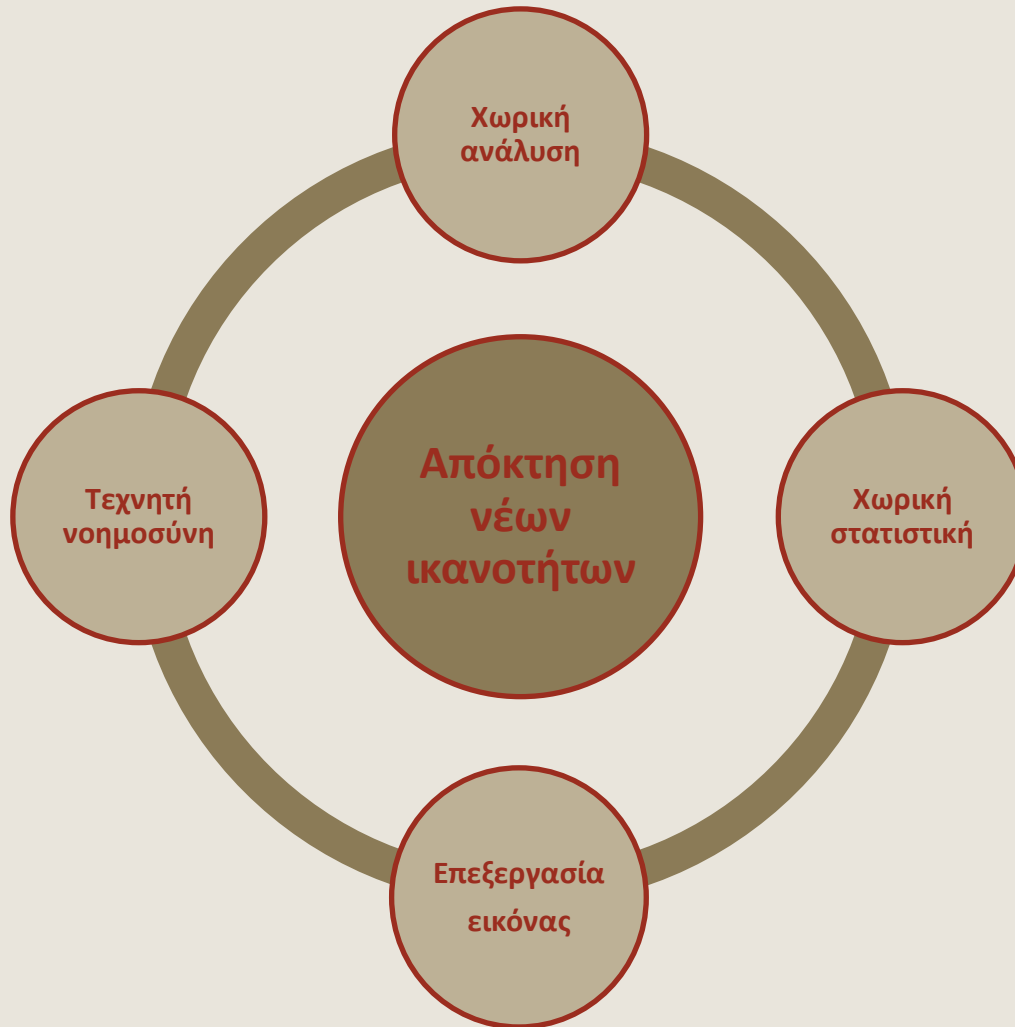
❑ Αποστολή του βιβλιοθηκονόμου Χαρτών/GIS είναι να ενθαρρύνει την κατάλληλη χρήση των πόρων προκειμένου να επεκταθεί η υπάρχουσα γνώση (Traude, 1981)



Μελέτες περίπτωσης και καλές πρακτικές ΓΠΓ



Δεξιότητες Βιβλιοθηκονόμων Χαρτών/GIS (1/3)



(Cowen, 2021)



Δεξιότητες Βιβλιοθηκονόμων Χαρτών/GIS (2/3)

ALA - MAGERT Education Committee

Βιβλιοθηκονόμος Χαρτών

I.C. Υπηρεσίες Πληροφόρησης
I.C.1. Πληροφόρηση & Καθοδήγηση
❖ Βιβλιογραφική/Χαρτογραφική Καθοδήγηση

**Ανάπτυξη τυποποιημένων προγραμμάτων σπουδών
για χρήση σε τάξη ή εργαστήριο (Επίπεδο 3)**

Επίπεδο 1: όσα όλοι πρέπει να γνωρίζουν. Με αυτό θα ασχοληθούν στα πρώτα 1-2 χρόνια της εργασίας τους.

Επίπεδο 2: όσα οι περισσότεροι θα πρέπει να γνωρίζουν, αλλά μπορεί να εξαρτώνται από τις τοπικές συνθήκες

Επίπεδο 3: προηγμένο επίπεδο εξειδίκευσης: εξαρτάται πολύ από τις ανάγκες των τοπικών χρηστών, το προσωπικό του τμήματος, και την οργανωτική δομή

(Weimer, Andrew & Hughes, 2017)

Δεξιότητες Βιβλιοθηκονόμων Χαρτών/GIS (3/3)

ALA - MAGERT Education Committee

Βιβλιοθηκονόμος GIS

II.A.2. Μάρκετινγκ & Προβολή ❖ Επικοινωνία & Σχεδιασμός Δράσεων

- Δυνατότητα σχεδιασμού και οργάνωσης δράσεων όπως π.χ. Ημέρα GIS [Επίπεδο 1]
- Δεξιότητες παρουσίασης για επιδείξεις GIS [Επίπεδο 1]
- Δεξιότητες ανάπτυξης ιστοσελίδων για προώθηση υπηρεσιών GIS, ενημερωτικά δελτία GIS, κ.λπ. [Επίπεδο 1]
- Δεξιότητες αξιολόγησης για τον εντοπισμό των υφιστάμενων και των πιθανών χρηστών GIS και συνεργατών [Επίπεδο 2]
- Δεξιότητες συνεργασίας για τον εντοπισμό πιθανών εσωτερικών και εξωτερικών εταίρων [Επίπεδο 2]

II.C. Υπηρεσίες Πληροφόρησης

❖ II.C.1. Αναφορές

- Γνώση βασικών πηγών GIS για υποστήριξη δεδομένων και λογισμικού [Επίπεδο 1]
- Γνώση σεμιναρίων GIS & εκπαιδευτικών μαθημάτων ειδικά για τις ανάγκες των χρηστών [Επίπεδο 1]
- Ικανότητα εκτέλεσης βασικών δραστηριοτήτων γεω-επεξεργασίας [Επίπεδο 1]
- Γνώση προϊόντων και εταιρειών GIS δηλ. γνώση κατάλληλων πηγών ιστού (π.χ. ESRI) [Επίπεδο 1]
- Γνώση εφαρμογών GIS ειδικά για έναν κλάδο ή επιστήμη [Επίπεδο 2]

❖ II.C.2. Οδηγίες

- Ικανότητα ανάπτυξης και διεξαγωγής τυποποιημένων εισαγωγικών συνεδριών διδασκαλίας και/ή εργαστηρίων GIS [Επίπεδο 1]
- Δυνατότητα διεξαγωγής ατομικών συναντήσεων [Επίπεδο 1]
- Γνώση επιλογών διδασκαλίας και ικανότητα διαχείρισης/διευκόλυνσης πρόσβασης σε εμπορικές επιλογές για διδασκαλία (π.χ., ESRI Virtual Campus course access codes) [Επίπεδο 1]

❖ II.C.3. Καθοδήγηση στην Έρευνα

- Εργασιακή γνώση λογισμικού GIS - κατά προτίμηση περισσότερα από ένα GIS [Επίπεδο 1]
- Ευρεία γνώση πηγών δεδομένων και εργαλείων αναζήτησης [Επίπεδο 1]
- Εργασιακή γνώση σχετικά με την οργάνωση και διαχείριση δεδομένων [Επίπεδο 1]
- Εργασιακή γνώση τεχνικών παρουσιάσεων [Επίπεδο 1]
- Εργασιακή γνώση τεχνικών αναφοράς [Επίπεδο 1]
- Εργασιακή γνώση σχεδιασμού και υλοποίησης έργων GIS [Επίπεδο 1]



Συμπεράσματα-Προτάσεις

- Το διαδίκτυο και η συνεχιζόμενη εξέλιξη των τεχνολογιών GIS, δικτύωσης και διαχείρισης γνώσης, και η πρόσβαση στα γεωγραφικά δεδομένα έχει γίνει πλέον ζωτικό συστατικό της εκπαίδευσης, της έρευνας και της καθημερινής πρακτικής
- Τα διαδραστικά εργαλεία χαρτογράφησης διευκολύνουν τη δημιουργία και τη διανομή προσαρμοσμένων χαρτών σε ακαδημαϊκά και προσωπικά περιβάλλοντα όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- Αντί η βιβλιοθήκη χαρτών να θεωρείται απλώς ένας πάροχος γεωγραφικών πληροφοριών, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτή την ευκαιρία για να δείξουμε στις κοινότητές μας ότι οι συλλογές μας μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσο διδασκαλίας της κριτικής σκέψης – όχι μόνο για τις γεωγραφικές, αλλά για τις πληροφορίες γενικότερα
- Ομάδα Ακαδημαϊκών Γεωγραφικών Βιβλιοθηκών: εκδηλώσεις π.χ. εργαστήρια, διαλέξεις, κ.λπ.)



Σας ευχαριστώ!

Ιφιγένεια Βαρδακώστα
ifigenia@hua.gr



Βιβλιογραφία

- Appel, S. (2019). Geospatial Information Literacy Instruction: Frameworks, Competency, and Threshold Concepts, *Journal of Map & Geography Libraries*, 15(2-3), pp.134-151, DOI: [10.1080/15420353.2020.1760175](https://doi.org/10.1080/15420353.2020.1760175)
- Cowen, D. (2021). The Evolution of GIS Services in Academic Libraries *e-Perimtron*, 16(4), pp.190-202 http://www.eperimtron.org/Vol_16_4/Cowen.pdf
- Krygier, J., & Carter, D. (2003). Geographic information literacy and the world wide web. In G. Gartner (Ed.), *Maps and the Internet* (pp. 17–33). Institute of Cartography and Geomedia Technique and ICA Commission on Maps and the Internet. <https://doi.org/10.1016/B978-008044201-3/50004-9>
- Miller, J., Keller, C. P. & Yore, L. D. (2005). Suggested Geographic Information Literacy for K-12, *International Research in Geographical & Environmental Education*, 14(4), pp.243-250, DOI: 10.1080/10382040508668358
- Moorman, L. (2019). [The Evolution and Definition of Geospatial Literacy](https://doi.org/10.1007/978-3-030-06058-9), pp.9-36 In *GIScience Teaching and Learning Perspectives* Balram, S. & Boxall, J. (2019) (eds) <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-06058-9>
- National Geographic Society (2022) What is Geo-Literacy? <https://www.nationalgeographic.org/media/what-is-geo-literacy/>
- Slayton, Emma & Benner, Jessica G. (2020) Using Spatial Storytelling as an Approach to Teaching GIS and Spatial Literacy Skills, *Journal of Map & Geography Libraries*, 16(3), pp.300-316, DOI: [10.1080/15420353.2021.1964673](https://doi.org/10.1080/15420353.2021.1964673)
- Weimer, K., Andrew, P. & Hughes, T. (2017). Core Competencies for Map, GIS and Cartographic Cataloging/Metadata Librarians https://alair.ala.org/bitstream/handle/11213/10961/MAGIRT%20CoreComp_2018_ALAconnect.pdf?sequence=1&isAllowed=y



Χάρτης παρουσίασης

Προύσα [Prousa] [Map]. [1921]. 1:250.000. [Athens]: Hellenic Military Geographical Service. Retrieved from <https://estia.hua.gr>